

KARADENİZ EREĞLİ'Lİ HERKÜL*

Yrd. Doç. Hakan PELHİVAN

Erciyes Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Resim Bölümü
hpehlivan@erciyes.edu.tr

Öz

Halka açık yerlerdeki heykeller çevresel görünüm içinde özel anlama sahip değerdedir. Türkiye’de bu tür düzenlemeler yapılırken şehrin geleneğine ve kültürel yapısına uyum konusunda halk arasında bazı tereddütler yaşanmaktadır. Karadeniz Ereğli’de 2006 yılında dikilmiş olan Herkül heykeli bu çalışmanın odak noktasını oluşturmuştur. Heykelin sahil bandının en gözde yerine dikilmesi şehrin kültür yapısına uygunluğu konusunda tartışmaları da beraberinde getirmiştir. Şehrin yeni belediye başkanı, heykeli satma ve kaldırma girişiminde bulunmuştur. Çalışmada yerel halkın heykele karşı olan kültürel ve estetik algılayışı söz konusu edilmiştir. Bu amaçla halktan rastgele seçilmiş 319 kişiyle anket yapılmış ve 24 kişinin görüşleri alınmıştır. Ayrıca yazar, Batının anıt heykeli konusunda kültürel ve estetik bağlamda değerlendirme yapmış, benzer amaçlarla yapılmış heykeller ile karşılaştırma yapmıştır.

Anahtar Sözcükler: Açık hava heykel sanatı, anıt

HERCULES FROM KARADENİZ EREGLİ

Abstract

Public sculptures are of special interest as focal points of meaning in the landscape. While setting up such arrangements in Turkey, some hesitations are revealed among public which about cultural background and traditions of city. Hercules sculpture which is erected at Karadeniz Ereğli in 2006 is the focal point of this study. Erection of the sculpture to most favorite place of shore is brought up debates about appropriateness. New mayor of the city attempted to remove and sell the sculpture. For these reasons randomly selected 319 people were inquired and 24 interviewed. Author also evaluates Western monumental sculptures in terms of cultural and aesthetic values and makes comparison sculptures which are made for similar aims.

Keywords: Outdoor Sculpture, monument

I. GİRİŞ

Size Bir Heykel Vereceğim

“Kung Fu savaş sanatının rakipsiz ustası Bruce Lee'nin heykeli, ünlü sinema oyuncusunun ölümünden 32 yıl sonra Bosna-Hersek'in Mostar kentinde

---

* Bu çalışma G.Ü. ‘Sanat Eğitimi ve Şiddet’ başlıklı sempozyumda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

açıldı. Alman Büyükelçisi *Arne Freiherr von Kittlitz Ottendorfun* katıldığı Lee'nin gerçek boyuttaki bronz heykelinin açılış töreninde Mostar sakinleri Müslüman Boşnaklarla, Katolik Hırvatlar buluştu. *Mariyana Martinoviç* (18), "*Li* (Lee), savaşta tarafsızlığı simgelerdi, onun için heykelinin (Bosna Savaşı'ndan sonra) Müslüman Doğu ve Hırvat Batı kesimleri arasında, İspanya Meydanı'nda açılıyor olması güzel dedi."(Zaitchik, 2006)

Çinli ailenin çocuğu olarak ABD'de 1940'ta doğan Lee, Hong Kong'da büyüdü ve ABD yurttaşıydı. Çince *Li* soyadı, bundan ötürü afişlerde hep "Lee" olarak kaldı. Dövüş sanatında sürati ve estetiğine kimse ulaşamadı. "Küçük Ejder" (Siao Lung) *Bruce Lee'nin* heykelinin dikilmesi hakkında *Mostar Belediyesi* yetkilileri, bire bir boydaki bronz heykelin, halklar arası **nefrete karşı ve adalet için mücadelenin simgesi** olarak dikileceğini belirtmişlerdi. Lee heykeli belediye meclisi ve "Mostar Şehir Hareketi" işbirliğiyle iki yıl süren çalışmayla dikildi. Bosna Savaşı'nda (Nisan 1992-Kasım 1995) hemen hemen tamamen harap olan *Mostar*, uzun süre Bosna'da **halklar arası nefretin ve bölünmenin sembolü** olarak kaldı. Mostar'daki heykelin dikilmesinden bir gün öncesinde ise Hong Kong da yine Bruce Lee'nin heykeli yapıldı. Lee'nin onuruna yapılmış heykel, **vefa, yetenek adalet ve dostluğun** sembolü olarak yapıldı. Organizatörlerin amacı, aynı zamanda gerçek Lee'nin yarısı ölçüsünde yaptıkları bronz heykelle, **halka açık alanların yükselen milliyetçi çekişmeler** için kullanılmasının önüne geçilmesiydi. İleri derecede kitle kültürü ve kung-fu kültürünün karışımı olan bu heykel eski bir sembol oluşu sebebiyle tartışmalara yol açtı. Lee'nin Hırvat mı, Sırp veya Müslüman mı olduğu kritik bir nokta olarak ortaya çıktı. Yönünü ise Kuzey'e çevirerek, kimlik sorunlarıyla ikiye ayrılmış şehrin ne Batısını ne de Doğusunu hedef göstermişti (Penny ve Eschen 2006). Yıkılmış Osmanlı eseri Mostar Köprüsü'nün onarılarak yeniden açılması, kentin savaş yaralarını sarışının simgelerinden biri olmuştu. Bu yıkık şehir, üzerindeki şiddet izlenimini ünlü bir dövüş sanatı kimliği ile yenmeye çalışmaktadır.

Resim 1. Mostar'da gerçek ölçülerde Bruce Lee Heykeli, Bronz, 2006

Michael North, kitabı ‘Son Heykel’ de şöyle demişti: “Geçmişte heykel, pek belirgin olmasa da meydanlarda erdemleri göstermek amacıyla yapılırdı. Düşünülenin aksine sıradan bir sanat formu olarak veya hırsları tazelemek için yapılmadı. Toplum olarak heykelin bir kahraman mı yoksa bir ideoloji sembolü mü olduğunu anlamış değiliz.”(North 1985). Bugün gelinen noktada bir anıt, olduğunun daha ötesine toplumsal bir konsensüs olabilecek kadar daha öteye götürülebilir mi? Amerikan menşeli popüler kültür kahramanının bir milli kahraman gibi sunulmasının toplum tarafından benimsenirliği ne derece olabilir?

II. BATIDA HEYKEL GELENEĞİ

Yunan ve Roma etkisindeki eski Batı heykeli, geç ortaçağdan 19. yüzyıla kadar geçen süreçte arkaik biçemden gerçekçiliğe doğru iki defa evrim geçirmiştir. Evrim sözcüğü insan figürünün sunumuyla ilgili daha önce bilinen biçem aralıklarının tanınmasıdır. Her geçiş bir öncesine bağlanmıştır. Bu estetik bir ilerleme veya gelişim anlamına gelmemektedir. Modern eleştiri dünyası bu geçişler esnasında birçok şeyin kaybolmuş olacağını söyler. Her bir olayda Batının heykeltıraşları hareket halinde insan figürü heykelindeki değişimi dikkatle olgunlaştırmıştır. İlk seferde ideal vücut oranlarını ve ardından coşkunu, kahramansı, trajik yönleri yakalamaya çalışmıştır. Sonradan ise duygular daha aza indirgenmeye başlanmış, çok bildiğimiz şeyler de heykelin konusu olmuştur.

John Berger, “Bir devlet kendi geleceği için yaptığı heykellerle değerlendirilir.” demiştir. Ancak, bu şekilde geleceğe yönelişin debdebeli bir ihtişam gösterisi olabileceği gibi halkın nezdinde değersiz, hatta itici kütleler haline de dönüşebilir.

Resim 2. Claes Oldenburg London Knees 1960

Claes Oldenburg'un *Londra'da Bankside ve London Eye* arasında bir yer için 1960'larda önerdiği, şimdi ise kayıp heykellerinden biri olan mini etek boyunda kesilmiş bir kızın dizleri heykeli o zamanlarda *Londra'nın Dizleri* (Resim 2) olarak isimlendirilmiştir. *Jeff Koons* ise *Guggenheim Müzesinin* yakınına halkın ilgi ve sevgisini kazanmış çiçeklerden bir fino köpeği (Resim 3) yapmıştı. Bir sanat eserini var eden şey sadece onun öyküsel durusu değildir. Sanatçının düşüncelerini ve çözülmesi gereken yaratıcı problemleri gerçeğe dönüştüren şey ifade için kullandığı gerektir. Boş bir kaidenin üzerinde yükselecek şey için yaratıcı bir sonuca ulaşmak belki de zamanımızın modern teknolojileriyle çok kolay olabilmektedir.

Resim 3. Jeff Koons, Flower Puppy, 1992

III. KENT VE HEYKEL

Yerel yönetimlerin son yıllarda giderek artan bir planlama, projelendirme yetkileri, gelişen bir teknik ve parasal güçleri vardır. Bu da artan bir şekilde yerel yöneticilerin çevreyi 'güzelleştirme' yatırımlarına yönelmelerini sağlamış, kentlerde bu türlü altyapı çalışmaları giderek yoğunlaşmıştır. Artık, pek çok belediyenin artan şekilde meydan, yaya yolu, park, fuar ve kamusal alan düzenlemelerine yöneldiği gözlenmektedir. Bu çalışmalar daha çok farklı disiplinlerin (kentsel tasarım uzmanı, şehir plancısı, mimar, peyzaj mimarı, inşaat mühendisleri, sanatçıların vb.) bir arada çalışmasını gerektiren kombine çalışma ve ürünlerdir. Bunların giderek artacağı ve her türlü sanat dalının, bilim insanının, kentlinin katılım ve katkısı ile daha özel kamusal mekânların ortaya çıkacağını, geçmişin giderek daha çok yo-

rumlanıp değerlendirilerek ele alınacağını ve tekrarlanacağını söylemek olasıdır (Tunçer 2007).

Sanat politikasının yayılımı ve yönetiminde, ayrıca şehrin planlanmasında, sanatçıların daha etkin oldukları gelişmeler olmuştur. Bunun çoğu uluslararası sanat politikalarının değişiminin, yüzde olarak sanatın hayattaki yeri anlamında yerel yönetimlere yansımadır. Açık hava sanatı şimdilerde şehirlerin yeniden yapılandırılmasında göz ardı edilmeyen bir unsur olmuştur. Şehrin meydanlarında, parklarında estetik unsurların insanlara daha somut şekilde ulaşmasının yolu böyle görülmüştür. Şimdi ise halk sanatı şehir manzaralarında önemli bir özellik ve artar bir şekilde her an her yerde karşımıza çıkabilir şekliyle yaygınlaşmaktadır. Sanat bu tür yerlerin ekonomik sosyal ve kültürel yeniden yapılandırılmasında önemli rol oynamaktadır. Bu noktada bir çelişki ortaya çıkmaktadır. Yıllar geçtikçe anıtlar ilk yapıldıkları zamandaki çekiciliği kaybederken, diğer yandan ne zaman bir devrim veya yönetsel bir değişim olsa, popüler bir anlayışla eskileri kaldırılmakta, yenileri meydanlara dikilmektedir.

Bazı yazarlar 1980'lerin Avrupa'sının bazı şehirlerinde halk ve özel sektör tarafından karakterize edilmiş halk sanatının adeta bir Rönesans yaşadığını tartışmaktadırlar (Moody,1990:2). Sanat politikasının yayılımı ve yönetimi, ayrıca şehrin planlanmasında sanatçıların daha entegre olmaları bağlamında gelişmeler olmuştur. Uluslararası sanat politikalarının değişimi olumlu anlamda yerel yönetimlere de yansımadır. Açık hava sanatı şimdilerde şehirlerin yeniden yapılandırılmasında göz ardı edilmeyen bir unsur olmuştur. Şehrin meydanlarında, parklarında estetik unsurların insanlara daha somut şekilde ulaşmasının yolu böyle görülmüştür. Şimdi ise açık hava sanatı şehir manzaralarında önemli bir özelliktir ve artar bir şekilde her an her yerde karşımıza çıkabilir şekliyle yaygınlaşmaktadır. Bu tür yerlerin ekonomik, sosyal ve kültürel yeniden yapılandırılmasında önemli rol oynamaktadır.

Açık alanlarda yapılmış sanat insanların yaşam standartlarını geliştirme fikri üzerine kurulur. Şehirlerin yeniden yapılandırılması bağlamında bazı ön görüşler öne sürülmüştür:

- Yerel kültürel kimlik konusunda toplum içinde bir duyumsama yaratmak,
- Sosyal ağların geliştirilmesi ve birliktelik sağlanması konusunun güçlendirilmesi,
- Yaşanılan yerler ve bireyler arasında bağlar oluşturulması konusunda duyumsatma yaratmak.

Halka açık alanlardaki sanat yüzyıllar önce krallık, aristokratlar ve kilise tarafından desteklendiğinde, bu resmi destek yüksek sanatla eşdeğer algılanırdı. Demokrasi ve modern çağ bunu tamamıyla değiştirdi. Demokrasi içinde oluşmuş resmi sanat, bir konsensüs ve ortak bir estetik oybirliği gerektirir. Bununla beraber modern sanat bir kişinin (sanatçı) görüşüdür. Oybirliği fikri bu sanatçı görüşün tam zıttıdır. Tamamen formal bir renk, çizgi, kütle ve

ağırlıkla (veya kavramsal) ilgilidir. Diğer yandan bir şeyin anısına yapılan sanat tedavi edici, kurtarıcı ve eğitici'dir. Bunlar ayrı şeylerdir. Modern sanatçı ifadedeki belirsizliği ve ironiyi sever. Anıt yapanlar için ise hayır mı? O halde modern anıt nedir? Bunu Lewis Mumford yıllar önce yazmış. Eğer modernse anıt değildir. Anıtsa da modern değildir (Kimmelman, 2002).

IV. KARADENİZ EREĞLİ'DEKİ HERKÜL HEYKELİ

Karadeniz Ereğli, Zonguldak'a bağlı ve yaklaşık 80.000 nüfuslu bir ilçe olup, eski kayıtlarda adı *Herakleia Pontike* olarak geçer. Ereğli'nin antik adının menşei Yunan mitolojisinin efsanevî kahramanı Herakles'e dayanmaktadır. Grekçe Herakles (Latincesi: Hercules) adı, zamanla halk arasında "Ereğli" biçimine dönüşmüştür. Herakles, bilhassa *Dor* boylarının kahramanlık görüş ve anlayışlarını benliğinde toplayıp, bir ulusal kahraman niteliğini kazanmış ve aynı zamanda insanın doğa karşısındaki mücadele ve metanet gücünün bir simgesi olarak kabul görmüştür. Bazı Yunan şairlerine göre Hades'in bekçi köpeğini (Cerberus) yer altından çıkardığı yer Karadeniz Ereğli'dir. Ancak burada mağaranın dibine doğru giden bir yol bulunmaz. Diğer mitolojik kaynaklara göre, *Taenarum*, Herkül'ün, Cerberus'u yaklamak için Hades'in idare ettiği ölümler ülkesine indiği yerdir. *Burası* Yunanistan'ın güneyinde bir yarımada da *Laconia, Peloponnes'de*, (Pelepones) yer alır.

Karadeniz Ereğli'de 2005 yılında Belediye Meclisi'nin bir sanatçıya sipariş ettiği bronzdan yapılma ve 2,5 m yüksekliğindeki Herkül heykeli ihtişamlı bir törenle açılmıştır. Zamanın Belediye Başkanı, sahil bandının yeniden düzenlenmesiyle ilgili yaptığı çalışmalarla halkın büyük ölçüde takdirini kazanmış yerel bir yöneticidir. Başkan, medyatik kişiliğiyle ve 'Kültür ve Sanat' festivalleriyle İlçenin daha iyi tanınmasını sağlamıştır. Dört-Beş gün süren bu festivallerde sayı çevre illerdeki insanların katılımıyla bir milyona ulaşmaktadır. Belediye, festival öncesinde halka açık oylamalarla hangi popüler sanatçıları getireceğini halka sormaktadır. Normalde Ereğli'den başka şehirlerde yüksek fiyatlı bilet alınarak izlenen bu popüler sanatçılar ücretsiz olarak halka izletilmektedir. Hatta Karadeniz Ereğli'de kurduğunu 2002 metrelik mangalla, Guinness Rekorlar Kitabına Ereğli adını yazdırmıştır. Başkan, heykelin açılış konuşmasında Ereğli'nin *Herkül'le* daha çok tanınacağını ve İlçenin turistik bir yer olacağını ifade etmiştir. Ancak Belediyedeki yönetim değişikliği, halkın sesine kulak verme iddiaları, heykelin yerinden sökülüp başka bir yere taşınması hatta 100.000 YTL'sına yaptırılan heykelin 1000 YTL'ye satışa çıkarılması gibi alaycı siyasi gösterilere dönüşmüştür. Bu konuda yerel basında yer alan iki haber şöyledir:

Tepki Çeken Herkül Heykeli Kaldırılıyor 'Zonguldak'ın Ereğli ilçesindeki sahil bandına dikilen Yunanlıların mitolojik kahramanı Herkül'ün heykeli kaldırılıyor. Eski Belediye Başkanı... zamanında dikilen heykele vatandaşlar, "Kendi milli kahramanınız yok mu?" diye tepki gösteriyordu.'

(<http://www.haberler.com/tepki-ceken-herkul-heykeli-kaldiriliyor-haberi>
18/04/2008 15:02)

'Ereğli Anadolu kentidir' diyen ... alıcı çıkarsa Herkül heykelini satacak Zonguldak'ın Ereğli İlçe Belediye Başkanı ... İlçenin çeşitli noktalarına dikilen 'Karadeniz Ereğli, Bir Avrupa Kentidir' tabelalarını eleştirerek, "Ereğli bir Avrupa kenti değil, Anadolu kentidir." dedi.

(<http://zaman.com.tr/haber.do?haberno=568311> 09/4/2008 00:24)

Heykel, ulusal veya yerel bir kahraman olmamasının yanında, *Bruce Lee* gibi küresel bir kahraman da değildir. Belediye Meclisinin kararıyla turistik çekiciliği artırmak üzere sipariş edilmiş ve yaptırılmıştır. Ancak dikildiği yer konusunda halktan tepkiler almıştır. Karadeniz Ereğli'de yaşayan emekli memur Ünal Pehlivan (yaş:63) bu konudaki görüşlerini şöyle dile getirmiştir: "*Bence yeri burası yani sahilin orta yeri değil. Cehennemağzı mağarasının önüne konulabilirdi. Gelip geçerken bakıyorum, buraya hiç yakışmadı. Orada çevre düzenlenmesiyle beraber güzel durabilir. Turizme de katkısı olur.*" Karadeniz Ereğli Kurtuluş Savaşının ilk ve tek deniz şehidinin verildiği yer olarak tarih sayfalarında yer alır. Serdümen Recep Kahya 9 Şubat 1921'te Fransız kuvvetlerinden kaçarken Ereğli sahiline baştankara eden Alemdar Römorköründe şehit düşmüştür. Bu olay Türkler ve özellikle Ereğlililer için bir kahramanlık efsanesidir. Ancak bugün Ereğli'de ne Recep Kahya için bir anıt ne de Alemdar gemisinin eseri vardır. Ne mutlu ki Gazi Alemdar Gemisi Derneği, geminin birebir kopyasının yapılması için yaptığı girişimler olumlu sonuçlar vermeye başlamış ve yapılmak üzere gemi kızağa konulmuştur.

Bunlardan daha önemli olarak karşımıza çıkan durum, Heykel'in orijinal bir düşüncenin eseri olmayıp 18. yy'da *Matinelli'nin* Avusturya'nın Viyana şehrindeki *Hofburg Sarayı* için yaptığı heykellerden bir tanesinden büyük ölçüde esinlenmiş olmasıdır. Herkül'ün üç başlı Cerberus'u tutuş şekli, omzuna asılmış çapraz askı bunu ispatlamaktadır. Ereğli'li Herkül, Rönesans'ın tüm Avrupa'yı etkisi altına aldığı anatomik idealizmden etkilenmemiş, temelsiz, sanki heykelin bedenini kaplayan kas guruplarının sayısı tutturulmaya çalışılıncasına aceleye getirilmiş ancak getirilirken de genel oran ve ölçülerden tamamen uzaklaşmış bir görünüm sergilemektedir. Kasların bedeninin bütün hareketine dahil olan dinamizmi yok olmuştur. Saç, sakal, omzundaki post gibi değişik doku içeren kısımlar özensiz ve kabadır. *Matinelli'nin* heykelindeki yakalama sahnesindeki heyecan, ihtişam, yüzdeki sert ifade, tamamen durağan, donuk bir haldedir. Ereğli'li Herkül 2,5 m olmasına rağmen bedendeki oran bozukluğundan dolayı kısa hatta grotesk bir görünümüdür.

Resim 4. Herkül Heykeli, Bronz, 2006, Karadeniz Ereğli

Resim 5. Lorenzo Mattielli, Herkül'ün Cerberus'u yakalama sahnesi 1738 Hofburg Viyana

Lorenzo Matineli, 1688-1748 yılları arasında yaşamış geç barok dönemi İtalyan heykeltıraştır. *Lorenzo Matinelli*, Viyana'daki *Hofburg* kompleksinin bulunduğu *Michaelerplatz*'da *Herkül*'ün *Zeus* tarafından kendisine verdiği görevlerini tasvir ettiği dört anıtsal *Herkül* heykeli yapmıştır. Bu kompleksi yaptıran zamanın Alman kraliyet ailesinin hanedanı belki de kendisini böylesine güçlü *Herkül*'lerle özdeşleştirmek istiyordu.

Resim 6. Günümüzde Hofburg Sarayı, Viyana.

Matinelli'nin *Herkül*'ü gerçek bir cesaret ve güç gösteresidir. Rönesans heykel geleneğinin iyi örneklerinden bir tanesidir. *Herkül* *Cerberus*'un üç başının bir tanesinin boynunun altından sıkıca kavrarken sağ bacağıyla da sıkıştırma yaptığı izlenmektedir. Bu tam anlamıyla zaferin fotoğrafıdır. Diğer eliyle yılan şeklindeki kuyruğundan yakalamış olduğunu görürüz. Bu esnada *Herkül*'ün başı, *Cerberus*'un basına doğru bakmaktadır. Ereğli'li *Herkül*'ün duruşu, üç başlı köpeği yakalamaktan ziyade, ayakları eşit aralıklarla yere dengeli basmış, vahşi bir hayvana hiç benzemeyen bir yaratığı taşır pozisyonundadır. Hatta bu konuda görüşme yaptığımız halktan bir kişi olan *Metin Sönmez* (Esnaf Yaş:40) "*Herkülü hiç böyle bilmezdim. Bu hiç Herküle benzemiyor. Bu olsa olsa bir hamal olabilir.*" diyerek alaycı bir üslupla heykeli eleştirmiştir.

Ereğli'de, Heykel'in bulunduğu sahilde yapmış olduğumuz ankette tek soru sorulmuş ve toplam 573 kişi katılmıştır. Anket sorularına verilen cevaplar, halkın heykeli benimsemediğinin ve şehirle özdeşleştiremediğinin göstergesidir.

Anket Sorusu: “Karadeniz Ereğli sahiline Herkül heykeli konulmasını doğru buluyor musunuz?”		
		%
EVET	118	% 20,59
HAYIR	451	% 78,71
KARARSIZ	4	% 0,70
TOPLAM	573	

V. SONUÇ VE ÖNERİLER

Şehirlerdeki heykeller şehrin sosyal ve ekonomik gelişim hızıyla dengeli olmalıdır aksi halde şehrin ruhunu yansıtmazlar. Halkın kimliğini yansıtmalı ve yüceltmelidir. Birlikteliğin ve ortak ideallerin oluşmasına yardımcı olmalıdır. Eğitimsel amaç içermelidir. Pozitif anlamda sosyal değişimi motive etmelidir. Çevresel estetiğin oluşumuna yardımcı olmalıdır

Şehirdeki heykellerin artmasında bir abartı yapılmamalıdır. Çünkü heykel sadece bir süsleme sanatı değildir. Şehrin ekonomik ve sosyal gelişimine paralellik göstermelidir. Bu şekilde halk güzel heykellerin değerini bilme şansını elde eder. Bundan daha önemlisi heykel çalışmaları, yapıldığı şehrin imajını zenginleştirir. Açık alanlarda yapılmış sanat insanların yaşam standartlarını geliştirme fikri üzerine kurulur. Şehirlerin yeniden yapılandırılması bağlamında bazı ön görüşler öne sürülmüştür.

Bir sanat eserinin yaratılmasını sağlayan süreç yada yerinden kaldırılması, bir şehrin hikayesindeki entrika dolu kısımlar olarak anılmamalıdır. Söz konusu bir kahramanın veya liderin heykeli olduğunda, sanatçının ifade aracı, düşüncesi ve yaratıcı gücüyle konu ve probleme yaklaşım açısı o eseri oluşturan enerjidir. Hem eserin yapılacağı coğrafyanın ruhuna olan saygı hem de yaşanan çağın ruhunu içeren eserler üretilmelidir. Modern heykeller, geçmişin terkedilmiş teknik ve anlam biçimlerinin aksine sanatta geleceğe yönelmiş bir toplumsal hareket araçlarıdır.

Anıtsal formlar tamamıyla mimari formlardır. Halka açık yerlere yapılan sanat, halkla bütünleşik sembolik anlamlara sahiptirler. Bu sembolik anlamlar halk üzerinde birçok etkiyi içinde barındırır. Çok açık bir şekilde mekanla ilişkisinin yanı sıra kültürel ve sosyal kimliklerin bir nesne üzerinde yığılmasıdır. Açık hava heykellerinin ikonaları yakın çevrenin tarihsel ve kimliğine ilişkin bilgileri yansıtır olma görevleri vardır. Hatta bu türdeki ikonaların sosyal kimlikleri oluşturmada aktif rol almalarından söz edilebilir. Ayrıca bu türdeki sanat projelerinde işlenen tema ve içerik birbirinden farklı kültür ve gelenekleri ortak ideallerde birleştirmeye çalışmalı ancak yukarıda bahsedilen *Bruce Lee* heykeli örneğinde olduğu gibi ithal edilmiş toplumda yabancı bir kültürün inşası şeklinde olmamalıdır. Gelecekteki projeler yerel bağlamda bir konsensüs oluşturularak ve toplumun yaygın görüşü alınarak yapılmalıdır.

KAYNAKÇA

- <http://www.haberler.com/tepki-ceken-herkul-heykeli-kaldiriliyor-haberi> 18 / 04 / 2008 15:02.
- <http://zaman.com.tr/haber.do?haberno=568311> 09/4/2008 00:24.
- Kimmerman, M. New York Times, The Guardian'da tekrar basıldı 17 Ocak 2002.
- Moody, E. (1990) Introduction in Public Art Forum Public Art Report Public Art forum, London eds. pp.2 3.
- North, M. The Final Sculpture: public monuments and modern poets, Cornell University Press, 1985.
- Penny M. Von Eschen, Globalizing Popular Culture in the "American Century and Beyond", OAH Magazine of History, July 2006, 56/63.
- Tunçer M. Sanat ve Kent Anadolu'da - Yeniden - Kentsel Rönesans (<http://tayproject.org/texts/SanatveKent.html>).
- Zaitchik, A., Mostar's Little Dragon, How Bruce Lee became a symbol of peace in the Balkans. April 2006 Print Edition <<http://www.reason.com/news/show/33300.html>>30/04/2006 15:30.

This document was created with Win2PDF available at <http://www.win2pdf.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.
This page will not be added after purchasing Win2PDF.